

PREPROSTE BESEDE

*GOTSKI CERKVI SVETEGA RUPERTA
V ŠENTRUPERTU
OB PETSTOLETNICI*

II 30226

D2093/18

*Gotska lepota, zbrala si nas ob sebi -
kamorkoli seže pogled - vidimo Te - kadar
zatrepeče srce, se zatekamo k Tebi, čutimo Tvojo
duhovno in kulturno moč
- ponosni smo nate!*

ZAZNAMOVAN SPOMIN

OB PETSTOLETNICI GOTSKE CERKVE V ŠENTRUPERTU

Šentruperta z okolico ne moreš zgrešiti. Že ko se približuješ z mirnske strani, zagledaš baročno cerkev na Veseli Gori, ki te vabi s svojima zvonikoma. Nedaleč je graščina, v kateri sta našla svoj prostor kmečki muzej in spominska soba v čast slavnemu čebelarju Petru Pavlu Glavarju. Dokument časa...

V Slovenski vasi je še ohranjen droben spomin na Kozlevčarjev muzej - a oko poroma dalje, saj se na široko odpre pogled. Križev pot ponosno razkazuje svoje kapelice. Kozolci, toplarji naredijo pokrajino še bolj razpoznavno. Pri kužnem znamenju je oko kot kamera: zaznaš lepoto, kamor le hočeš pogledati.

Tam v daljavi: Škrljevski grad - začetek naseljenosti v tej pokrajini je bil prav ob njem - in zaznamovan spomin: 1994. leta je minilo 950 let, odkar je sv. Ema to pokrajino podarila krški škofiji na Koroškem, sam kraj Šentrupert pa se omenja kot najstarejša prafara na Dolenjskem. O vsem tem smo zvedeli v knjigi prof. Ivana Steklasa Zgodovina župnije Šent Rupert na Dolenjskem; delo je nenehen vir našega spomina.

Ne, ne moreš je zgrešiti: mogočna cerkev sredi Šentruperta je zbrala okrog sebe hiše kakor koklja piščeta. Lepotica se ponosno razkazuje; kot da se zaveda, da je s svojimi sredstvi pomagala graditi celo Kapitelj v Novem mestu, zdaj pa je minilo že petsto let, odkar ima takšno podobo.

Pogled, poromaj dalje - glej mogočni kip svetega Ruperta, salzburškega škofa, ki je kraju dal ime - prav za petstoletnico cerkve pa si nadel prvotno podobo... In še naprej: poslednji dom in cerkvica ob njem - tudi Plečnik je načrtoval pokopališče. Pred njim poslovilna vežica - življenje in smrt se prepletata, a lepota pokrajine te prevzame, da vidiš samo življenje.

Tam na drugi strani: šola in ob njej čebelnjak - spomin na preteklost...

Si videl venec zidanic - pravih, skromnih in bahavih - na Apneniku, v Zadragi, Selih in še kje? Stopi do Zadrage: pokrajino imaš kot na dlani. Nad njo: gotska cerkev sv. Barbare - spomni te na rudarstvo v teh krajih. Povzpni se še do Vihra, da se zamisliš v preteklost ob freskah v cerkvici sv. Duha. Še dalje - v Nebesa - ne bo ti žal: stal boš na najvišji točki te doline, pogled te bo prevzel - počutil se boš, kot da si v nebesih.

In spet se ti oko ustavi ob cerkvi, ki v nočnih urah mogočno žari - kot da bi hotela ves kraj vzdigniti v neizmerne višave.

Gotski cerkvi ob petstoletnici posvečamo glasilo Preproste besede.

GOTSKA CERKEV - PONOS NAŠEGA KRAJA

Že ko se na cesti Trebnje - Sevnica na križišču v Slovenski vasi odcepiš proti vasi Šentrupert, te pogled popelje po slikovitih vinorodnih gričih. Pod njimi pa stoji prelepa krasotica - naša gotška cerkev, ki stoji v središču vasi. Okrog nje pelje krožna ulica. Ob njej se vrstijo hiše, gostilne in trgovine. V bližini je novo naselje, ki je bilo zgrajeno pred kakimi desetimi leti.

Šentrupert je bil prvič omenjen 1044. leta kot najstarejša prafara na Dolenjskem. Šentruperska cerkev je bila sezidana 1497. leta, zato letos praznujemo njeno petstoletnico. To je ena izmed najlepših gotških cerkva v Sloveniji.

V 14. in 15. stoletju so začeli slovensko deželo napadati Turki, zato je najmočnejši med Celjani, Herman II., dal okoli cerkve sezidati obrambni stolp, ki je bil porušen šele 1834. leta, saj je zakrival pogled na našo lepo gotško cerkev. Okoli cerkve je bilo nekoč tudi pokopališče, ki so ga opustili 1785. leta.

Cerkev je bila sezidana iz neobdelanega lomljenega kamna. Lepota zidave je popolna in vsak nov omet bi pomenil zanjo veliko škodo. Če kdaj cerkev kaj obnavljajo, delajo pod strogim nadzorom Spomeniškega varstva, saj je cerkev kulturni spomenik.

Cerkev je zgrajena v obliki pravokotne ladje. Po stropu je vsa porisana s slikarijo v dobi renesanse. Po cerkvi stojijo mogočni stebri, ki so povezani s stropom.

V cerkvi je tudi zelo veliko oken, skozi katera prihaja svetloba. Včasih so bila okna še večja, a so jih zazidali zaradi Turkov in naredili strelne line. Zvonik cerkve je visok 60 metrov. Iz njega se vidi Šentrupert in njegova okolica. Šentruperska cerkev je zelo razkošna. Ima tudi lepe orgle. Jaz živim blizu cerkve in hodim mimo nje v šolo; zato jo lahko vsak dan občudujem - zelo mi je všeč. Pa najbrž ne samo meni, saj jo pridejo skoraj vsak teden obiskat tudi ljudje od drugod.

V VIŠINAH ZVONIKA ŠENTRUPERSKE CERKVE

Moji starši zvonijo v cerkvi, zato gre ati večkrat v zvonik. Tudi jaz sem že šla z njim. Pred nekaj dnevi sva se z bratrancem Tomažem dogovorila, da bova šla v zvonik, ker si je želel ogledati pokrajino z višine. S sabo je pripeljal tudi prijatelja Gregorja. Seveda je šel z nami tudi moj ati. Najprej smo šli po ozkih stopnicah, ki gredo v krogu navzgor. Prišli smo v prostor, ki je nekako v sredini. Nismo se preveč ustavljali. Šli smo naprej po stopnicah. Na levi strani smo zagledali mehanizem za bitje ure. Do tam so stopnice zidane, naprej pa so lesene; stopnica, pet centimetrov prostora, stopnica... Prišli smo do zvonov. Zvonovi so štirje: veliki, srednji, malo manjši ter mali. A najprej smo šli k oknom gledat na Šentrupert. Res se spleča pogledati dol, saj je zvonik visok kar 60 metrov. Zdelo se nam je, da se ljudje, ki so hodili sem ter tja, igrajo Človek, ne jezi se, avtomobili so bili kocke in hiše so bile prav pravljичno majhne. Šli smo po lestvah ter z dlanjo ali s palcem igrali na zvonove kakšno pesem. Gregor je vprašal, koliko tehta veliki zvon, ki je res velik. Ati je odgovoril, da štiri tone.

Ati nam je pokazal, kako se je od srednjega zvona odtrgalo tisto v sredini, ki se imenuje kembelj, padlo je na tla in razbilo les. Še malo je manjkalo do pol petih. Ati nas je opozoril, da bo odbila ura. Hitro smo zaprli okno ter čakali. Naenkrat je udarilo. Mi trije smo se zelo ustrašili - le kako bi se šele, če prej ne bi vedeli. Ko je ura odbila, je ati malo pognal veliki zvon. Zelo dobro je bilo videti, kako dela stroj, ki zveni na elektriko. In zdaj je bil čas, da smo se spustili. Tomaža je bilo zelo strah, zato smo počasi šli, ker ni ograje, da bi se prijeli. Zelo lepo je v zvoniku, to vam lahko rečem.

Če boste prišli v Šentrupert, bom še vas popeljala v te zanimive višine.

Marija Sabljak, 6. Razred

MOGOČNA ŠENTRUPERSKA CERKEV ME KAR PREVZAME

Ko sem hodila v peti razred, sem začela v cerkvi pri majskih šmarnicah brati Berilo. Ko so me vprašali, če bi brala, sem najprej boječe vprašala, če ni nikogar drugega, potem pa sem sprejela. Ker sem še sedaj manjše postave, sem se takrat komaj videla izza oltarja. Glas se mi je kar precej tresel, zardela sem, postalo mi je vroče...

Najbrž pa je bil takrat z mano gospod župnik zadovoljen, zato berem še danes.

Ko sem po tistih šmarnicah prišla domov in mamici vsa vesela povedala, da sem brala Berilo, skoraj ni mogla verjeti. Potem sem še večkrat brala pri šmarnicah in tudi pri maši. Slišali so me že vsi bližnji sorodniki. Velikokrat so me tudi pohvalili. Še največkrat obe babici. Včasih me pohvalijo tudi drugi ljudje in prijateljice. Jaz pa lahko pohvalim prijateljice, ko berejo one.

Včasih pa me je kdo tudi pograjal - še posebno mami. Mami mi vedno pravi, da v mikrofon preveč diham in se to seveda sliši.

Že ko sedim v klopi in gledam pred oltar, se mi zdi cerkev zelo lepa. Ko pa berem Berilo in se ozrem po cerkvi, še bolj vidim, kako je mogočna. Zelo lep je kor, ki ga krasijo mogočne orgle. Včasih kar otrpnem, če je veliko ljudi pri maši, ki z na stežaj odprtimi očmi zrejo vame in pričakujejo od mene lepo in razločno branje. Tolažim se s tem, da sta tam nekje med množico ljudi moji zlati babici, ki sta me med prvimi pohvalili in najbolj spodbujali, naj berem Berilo. Ko odhajam od oltarja in se ozrem po cerkvi ter vidim njene mogočne zidove in stebre, ki so kljub častitljivi petstoletnici še zelo trdni, je v meni občutek velikega občudovanja.

Nataša Rugelj, 8. Razred

BRANJE BERILA PRI MAŠI JE POMEMBNO OPRAVILO

Tudi v naši cerkvi pri vsaki maši berejo odlomke iz Berila. To je malo debelejša knjiga, prevlečena z rdečimi platnicami. Na vsaki platnici je na zunanji strani narisana pozlačen križ. Odlomki v knjigi so izbrani iz Svetega pisma. Berilo ima tudi rdeč trak, ki označuje, kaj naj bi bralec tisto nedeljo prebral. Bralec pa ne bere samo Berila, ampak tudi prošnje vernikov - le-te se bero po pridigi. Vedno, ko sem opazovala, da gre bralec po cerkvi z Berilom v roki, me je mikalo, da bi tudi jaz stopila pred oltar in imela vse ljudi pred sabo. Nekatere moje sošolke so že hodile brat Berila. Med njimi je bila tudi prijateljica Nataša. Nekega dne sem ji rekla, da bi tudi jaz rada poskusila, vendar pa še nisem prepričana, ali ne bi imela prevelike treme, ko bi imela pred sabo vse tiste, ki so pri maši. Branje se mi je namreč zdelo zelo odgovorno. Ko smo imeli neko soboto sv. mašo v Šentrupertu, sem imela tisti dan ravno god. Prišla sem k sveti maši, sedla v klop, kjer navadno sedim s sošolkami. Čez nekaj časa sem zapazila, da Nataše ni. Čudno se mi je zdelo, saj vedno pride k maši. Takrat pa je prišla iz zakristije. S sabo je prinesla Berilo. Vedela sem, da bo brala. Malce me je stisnilo pri srcu, ker se mi je zdelo, da bi na njenem mestu lahko bila jaz. Ko je gospod župnik Janez Vidic prišel ven s še enim Berilom, sem mislila, da bi ga jaz vzela in prebrala. Vendar nisem še imela te moči. Ko je župnik vprašal Natašo, če ve, katera bi še brala, je z veselim glasom rekla: "Pa naj poskusi Darinka!" Malo me je streslo, vendar sem ponudbo sprejela, saj tudi gospod župnik ni nasprotoval Natašinemu predlogu. Ko sem dobila Berilo v roke, sem takoj pričela tiho brati. Nataša je prebrala svoj odlomek le enkrat, jaz pa kar nisem mogla z očmi od Berila. Ko je Nataša šla gor, sem vedela, da bo ona prebrala prvo Berilo, po pesmi pa bom jaz na vrsti z drugim Berilom. Ko je prebrala in prišla v klop, me je spodbudila. Vstala sem in se s počasnimi koraki odpravila k oltarju. Ko so nehali peti, sem pričela brati. Najprej sem se morala prilagoditi novemu okolju in se osredotočiti na branje, ki je moralo biti glasno in razločno. Preveč glasno nisem smela govoriti v mikrofon, saj je že malo povzdignjen glas odmeval po cerkvi. Ko sem prebrala odlomek, sem morala še reči: "To je božja beseda." Ko sem se odpravila v klop, se mi je zdelo, da so vsi namerili pogled vame. Bilo mi je malo nerodno. Ko pa me je Nataša potrepljala po kolenih in rekla: "V redu je bilo," je vsa moja plahost izginila. Od takrat nimam več treme, saj so me vse sošolke in domači pohvalili. Tako sem dobila veliko spodbudo. Zdaj večkrat berem v cerkvi. To mi res veliko pomeni. Zdi se mi, če ne berem, je v meni neka praznina. Nataši pa sem se velikokrat zahvalila, ker me je spodbudila, saj se brez nje verjetno ne bi opogumila, da bi postala bralka v cerkvi.

Hvaležna pa sem tudi gospodu župniku, ker je zaupal vame.

Darinka Lampret, 8. Razred

POSEBNO LEPOTO DARUJEJO NAŠI CERKVI JASLICE

V naši cerkvi imamo za božič jaslvice. Prav vsakič so na istem mestu - za klopni poleh osrednjega prehoda v cerkvi pred oltar. So veliko večje od jaslvic, ki jih imamo doma. Pa tudi vse figurice so večje. To so ovčke, oslički, kravice, pastirčki, Marija, Jezus, Jožef, angel in na koncu se pridružijo še trije kralji. Jaslvice so postavljene na zbitih deskah, na katerih leži mah, veliko mahu, ki služi namesto trave. Kamni so namesto skal, hlev pa je zgrajen iz malo večjih kamnov, obloženih z mahom. Hlevček je postlan s slamo. V njem sta Jožef in Marija, v sredi, v zibelki, pa Jezus in poleg nekaj ovčk in pastirčkov. Na hlevčku pa bedi še angelček. Narejen je tudi potoček, v katerem teče čisto prava voda, rdeča lučka med postavljenimi paličicami pa predstavlja ogenjček. Takšne so bile jaslvice lansko leto. Letos pa bodo gotovo spet malce drugačne. Te jaslvice vsako leto delajo mladinci, pa čeprav si tega močno želimo tudi mlajši.

Ko sem bila majhna, sem vsako leto na božični večer iz domačih jaslvic vzela ovčko ter še pred polnočnico stopila v cerkev in k dvema velikima ovcama postavila še mojo. Predstavljala sem si družino ovčk. Danes tega ne počnem več, močno pa si želim, da bi lahko čimprej pomagala graditi jaslvice z utripajočimi se lučkami, kot to počno mladinci. Zaenkrat pa sem lahko le občudovalka - kot je še marsikdo.

Tina Medved, 5. Razred

ŠMARNICE SO NAJLEPŠE V CERKVI

V naši stari, a zelo lepi šentruperski cerkvi je še posebej živo meseca maja, saj so v njej takrat vsako popoldne ŠMARNICE - posebna maša, v čast Mariji. Pri tej maši pojemo Marijine pesmi, vsak dan pa poslušamo tudi kratko zgodbo. Če si prisoten pri šmarnicah, na koncu maše lahko dobiš listek, na katerem je narisana sličica. Ko pa pride 31. maj, zadnji dan šmarnic, iz listkov sestaviš plakat. Če si bil velikokrat pri šmarnicah, si lahko izbereš nagradico. Seveda pa jaz šmarnic ne obiskujem zaradi nagrad, pač pa zato, ker je meseca maja v cerkvi res zelo lepo. Vsa je okrašena z najrazličnejšimi svežimi rožami, ki vsa cerkev polnijo z omamnimi vonjem. Lepo je bilo poslušati besede našega gospoda župnika Janeza Vidica, ki je prejšnja leta vodil šmarnice. Ker pa je lansko leto izgubil nogo in ni mogel več voditi šmarnic, smo jih organizirali po podružnicah in tako je bilo tudi letos. Na Vrhu, kjer stanujem, smo se ljudje vsako popoldne ob petih zbrali pred kapelico. Tam smo molili, zapeli nekaj pesmi, prebrali zgodbico, potem pa odšli domov. Te šmarnice seveda niso bile tako lepe, kot so bile tiste v naši čudoviti farni cerkvi, kjer še prav posebno lepo zvenijo pesmi.

Za konec bi rekla, da smo lahko ljudje zelo srečni, da imamo v Šentrupertu takšno gotsko lepoticco. Brez nje Šentrupert ne bi bil tako lep, kot je, zato smo nanjo res lahko ponosni.

Andreja Uldovč, 5. Razred

NEPOZABNA SPOMINA NA NAŠO CERKEV

Prvi je spomin na prvo obhajilo. Ker sem že v četrtem razredu, se ne spomnim več vsake podrobnosti. Vem le, da je bil ta dan zame nekaj posebnega. V beli obleki sem se počutila kot angel. Ko sem stopila v cerkev, so orgle glasno zaigrale pesem, ki je bila nekaj posebnega - pomembno sem se počutila.

Drugi spomin se veže na telovo. Takrat, ko se potresa rožice. Dan pred tem dnevom sva šli z mami nabirat rožice raznih vrst. Od marjetic do vijolic. Zložili sva jih v košarico. Spet sem oblekla obleko, ki sem jo nosila za prvo obhajilo. Odšla sem k jutranji maši. Nisem bila edina, ki je potresala rožice, bila so še nekatera dekleta. Rožice smo potresale okrog glavnega oltarja in tudi ob stranskih oltarjih. Ta dogodka sta mi ostala še v posebnem spomину, ker se mi je takrat zdela naša šentruperska cerkev še posebno lepa.

Mateja Ramovš, 4. Razred

10

PRI SRCU MI JE PETJE V CERKVENEM PEVSKEM ZBORU

Pojem v cerkvenem pevskem zboru. V njem prepevamo učenci od prvega pa vse do osmega razreda. Letos je naša voditeljica Urška Ramovš, ki obiskuje šele osmi razred. Na to delo jo je pripravil naš prejšnji voditelj, bogoslovec Peter Pučnik, ki pa je zdaj odšel v Torino, kjer študira. Ta naloga za Urško ni pretežka, saj ima velik glasbeni talent. Obiskuje glasbeno šolo, igra pa kar na štiri instrumente: sintetizator, citre, kitaro, v cerkvi pa igra še na orgle. Vaje imamo le enkrat tedensko. Vsako soboto zjutraj se pred veroukom zberemo v župnišču in vaje se prično. Za ogrevanje najprej zapojemo pesem, ki nam je najbolj pri srcu. Potem pa pričnemo z vadbo pesmi, ki jih pojemo na nastopih. Na vajah in nastopih nas poleg Urške s kitaro spremlja še nekaj kitaristov in tudi učenka s prečno flavto. Kadar se moramo pred kakim nastopom še posebej pripraviti, imamo dodatne vaje. Vsako leto imamo tudi srečanje zborov. Ob posebnih priložnostih - na primer ob Miklavžu - pa se tudi naučimo igrice in jo zaigramo pred odraslimi. Vedno pa seveda vključimo tudi pesmi. Prav v zadnjem času večkrat določimo tudi soliste. Med njimi sem bila nekajkrat izbrana tudi jaz. Naše petje seveda lepše zveni v cerkvi, ker je večja, zato naš glas lepše odmeva. Ugotovila sem tudi to, da se v cerkvi vedno bolj potrudimo. Vemo, da bomo tam nastopali pred množico ljudi, ki bi jim radi podarili nekaj lepega - naše petje.

Sicer pa moram povedati še to, da smo uspešni. Tudi ljudje nas zelo hvalijo. Tega pevskega zbora za nič na svetu ne bi zapustila, kajti ob vajah in na nastopih se vedno tudi sprostim.

Tina Medved, 5. Razred

NASTOP OTROŠKEGA PEVSKEGA ZBORA V GOTSKI CERKVI

Hodim k pevskeemu zboru in ob nedeljah pri maši večkrat nastopamo v cerkvi. Nastop v naši cerkvi pa ni mašji kašelj - čeprav nastopamo v domačem kraju. Na nastop se moramo dobro pripraviti že v župnišču, potem pa vadimo še v cerkvi. Urška Ramovš - naša voditeljica - preveri, če se dobro sliši, saj je cerkev velika in visoka in se moramo kar potruditi, da se kaj sliši. Sam nastop je zanimiv. Med mašo nam Urška - voditeljica - zašepeta, katera pesem je na vrsti. Treme nimamo, ker se že prej dobro pripravimo, včasih pa vseeno kaj "zafušamo". Joj, to so zelo neprijetni občutki. Če se kdo zmoti, potem ga ostali jezno gledamo, da se nas revež kar boji. Vedno nastopamo z glasbeno spremljavo; to sta največkrat kitara in prečna flavta. Da smo bolj sproščeni, se med petjem pozibavamo. Na koncu maše smo navadno veseli in si oddahnemo. No ja, saj ni tako hudo. Včasih pa pade tudi kakšna pohvala in te smo vedno veseli. Kar počaščeni smo, da lahko pojemo in nastopamo v tako mogočni cerkvi, kot je naša gotska cerkev v Šentrupertu.

Petra Vrabec, 7. Razred

TUDI JAZ IZVABIM MOGOČEN GLAS IZ ORGEL

Pravijo, da so orgle kraljica vseh glasbil. Včasih sem se spraševala, zakaj imajo ravno orgle tak časten naziv, ko pa imajo tudi drugi inštrumenti prav tako lep in mogočen glas. Na to vprašanje pa sem kmalu sama našla odgovor.

Glasba mi je bila vedno blizu. Že kot majhni deklici mi je stara mama pela pesmi, glasbo sem poslušala tudi na radiu in televiziji, še posebej pa se mi je priljubila tista glasba, ki sem jo vsako nedeljo ali ob praznikih poslušala v cerkvi. Občudovala sem navdušeno petje cerkvenih pevcev in gospoda kaplana igranje na orgle. Vse skupaj je zvenelo tako slovesno, polno in mogočno, da me je zvok popolnoma prevzel, še posebno kadar je navdušeno pela vsa cerkev in je mogočni zvok prepredel vsak kotiček naše cerkve.

Vse to se mi je zdelo tako lepo in neponovljivo, da sem ob prepevanju cerkvenih pesmi in poslušanju orgel popolnoma uživala.

Kmalu me je zamikalo, da bi tudi sama iz orgel izvabila kakšno lepo melodijo. Učiti sem se začela na sintetizator. V začetku ni bilo lahko, ker sem morala vsak dan igrati vaje za prste, kar se mi ni zdelo niti malo zabavno. Včasih sem celo sklenila, da bi igranje pustila pri miru, ker se mi je zdelo "škoda živcev" za takšne stvari.

Še naprej sem občudovala našega organista in vse bolj se mi je zdelo, da je igranje orgel neko deveto čudo, ki ga jaz ne bom mogla nikdar doseči.

Pa se nisem vdala. Želja po igranju je bila močnejša od nekaj zoprnih vaj in ko sem jih končno premagala, sem začela igrati pesmi. To pa je bilo nekaj zame. Kmalu sem začela spremljati otroke pri šmarnicah na harmoniju. Ko sem se pri tem delu dokaj znašla, pa mi je gospod Okorn svetoval, naj poskusim še z igranjem na "tapravih" orglah.

Najprej me je naučil igranja na pedale z nogami, nato pa še vse skupaj. Morda je videti igranje orgel precej težavno, ker moraš biti aktiven z vsemi štirimi, a v resnici je vse skupaj dosti lažje, saj je učenje le-teh postopno. Ko je gospod Okorn odšel, me je naprej učil gospod Peter Pučnik. Naučil me je precej novih stvari in kmalu sem prevzela igranje orgel ob nedeljski pol enajsti maši. Zato je bilo potrebno precej vaje in časa. Čeprav trenutno nimam inštruktorja, še vedno hodim po pouku na kor in vadim; malo zato, da ne bi pozabila, kar že znam, največ pa zaradi veselja do glasbe.

Najraje igram koračnice, hvalnice in Marijine pesmi. Zelo lep je občutek z orglami spremljati pesem, ki jo ljudje navdušeno in doživeto pojejo.

Orgle pa so navadno sopotnice ljudi skozi vse življenje. Težko si je predstavljati obhajila, birne, poroke, nove maše, praznika in na koncu tudi pogreba brez njih.

Spremljajo nas na prelomnicah našega življenja, ko dajejo vsakemu dogodku še poseben čar. Njihov mogočni glas seže ljudem do srca in ostane v njih kot prisposoba nečesa lepega. Prav zato si orgle zaslužijo ime "kraljica vseh glasbil".

Urška Ramovš, 8. Razred

KO ZASLIŠIM CERKVENI ZVON...

V Šentrupertu stoji blizu naše hiše lepa cerkev. Večkrat poslušam njene zvonove. Ko se zjutraj zbudim, mi ni treba pogledati na uro, ker se oglasijo zvonovi. Zvonovi so obešeni na nosilcu, ki je nad vrhom zvonika. Sedaj zvonijo ob pritisku na gumb, včasih pa so ljudje morali vleči vrvi, da so se oglasili. Včasih pa zvonijo zato, ker kdo umre. Takrat se mi zdi, da zvonijo bolj žalostno in tiho. Če umre ženska, pozvonijo dvakrat, če umre moški, pa trikrat. Ljudje pravijo, da zvonijo: "Umrje je, ne bo ga več..." Zdi se mi, da zvonovi prebudijo jutro in pri koncu dneva naznanijo večer. Včasih zvečer njihovo zvonjenje štejem in ob tem zaspim. Zjutraj mi pomagajo iz postelje. Ko zvoní poldne, v šoli vem, da bo kmalu konec pouka.

Zvonjenje iz zvonika šentruperske cerkve se sliši daleč naokoli.

Teja Brezovar, 5. Razred

NAŠA GOTSKA CERKEV JE VREDNA OGLEDA

Nekega sončnega popoldneva so k nam prišli znanci iz Amerike. Najprej so hoteli videti našo kmetijo. Razkazal jim jo je ati. Ko so malce poklepetali, si je gospod Albin želel ogledati našo gotsko cerkev, zato sem ga odpeljal tja. Imela sva srečo, da je bila cerkev odprta. Ogledal si je oltar, slike križevega pota, še posebej pa si je z zanimanjem ogledoval zastave ali bandera, na katerih so naslikani svetniki. Stopal sem za njim in moram priznati, da sem v cerkvi opazil nekatere podrobnosti, ki jih do tistega dne še nisem gledal od blizu. Potem je gospod Albin sedel na klopi in se zatopil v molitev.

Ko sva odhajala, je pripomnil, da je šentruperska cerkev lepa, čeprav ima že petsto let.

Z veseljem sem mu pritrnil.

Jernej Rugelj, 6. Razred

ŠENTRUPERSKA CERKEV V OČEH DOMAČINOV RAZLIČNIH GENERACIJ

VOŠČILO ŠENTRUPERSKI CERKVI OB NJENI PETSTOLETNICI

Naši slavljenci, šentruperski cerkvi, ki je dopolnila petsto let, izrekam voščilo in pozdrav v imenu Šentrupercanov, ki smo odšli po svetu. Dolga vrsta se nas je nabrala v teh petsto letih, ki lahko to lepotico stavbarstva gledamo le v svojem srcu, medtem ko jo vi, dragi rojaki, gledate vsak dan s svojimi očmi in poslušate njene zvonove.

V naši vrsti je, denimo, Jurij Zlatkonja. Bil je župnik v tej cerkvi od leta 1499 - dve leti po njeni dograditvi - potem pa odšel za nadškofa na Dunaj. Svet ga pozna kot filozofa in komponista, zlasti pa po tem, da je ustanovil še danes slavni otroški zbor Dunajskih dečkov. Ali ni nosil - naš davni Jurij - v svojem srcu tihe pesmi te veličastne gotske stavbe? Ga ni navdihovala večna misel gotskih fresk, ki je bila tedaj z njimi poslikana vsa cerkev, kakor je še danes v podružnici sv. Duha na Vihru?

In naš rojak Ivan Steklasa - graški profesor, ki je napisal obširno in temeljito Zgodovino župnije Šent Rupert na Dolenjskem...; ga mar ni k temu nagibala podoba te cerkve v njegovem srcu?

Poznam tudi čustva naših rojakov v Ameriki. Ko spregovore besedo o naši farni cerkvi, si obrišejo solzo v očeh...

Šentruperska cerkev, naša lepa slavljenska! Tvoje preproste gotske poteze so duhovna mladost zahodne civilizacije. Tvoja veličina kaže duhovno moč, ki izvira iz tebe iz roda v rod. Tvoja lepota diha skladnost in mir tega in onega sveta. Ti si srce našega kraja za domačine v tvoji senci in za svoje otroke, ki te nosimo v srcu po širnem svetu. Bog te ohranjaj, in s teboj naš dom in rod, naslednjih petsto let!

dr. Jože Ramovš

MOJE DOŽIVLJANJE CERKVE

Zbrani smo pod veličastnimi oboki, pod katerimi so se naši predniki zbirali že pol tisočletja v lepih in hudih trenutkih svojega življenja.

Semkaj so hodili iskat svojo duhovno hrano, hodili so prosit Gospoda pomoči in milosti v preizkušnjah in trpljenju svojega trdega kmečkega življenja, v tem svetišču so iskali zavetje pred napadalci in v raznih nevarnostih tako reševali svoja gola življenja; po drugi strani pa so se seveda prišli zahvalit Vsemogočnemu za vse dobrote in milosti, ki so jih prejeli v svojem skromnem življenju, za drobne radosti in veselje do življenja, ki ga človeku navdihne tako veličina tega svetišča kot seveda lepota naše doline, ob kateri človek res ne more ostati ravnodušen.

Tako kot večina Šentruperčanov lahko rečem, da čutim tudi jaz že od svoje rane mladosti globoko povezanost s cerkvijo, v kateri sem bil krščen in kasneje prejel tudi vse ostale zakramente. Že zelo zgodaj sem občutil, da ta kraj ni le neko zbirališče podobno mislecih, ki zgolj iz navaide ali tradicije hodijo semkaj, pač pa mnogo več!

Občutil sem duhovnost in veličino, ki jo izžareva v svoji lepoti in mogočnosti, občutil globoko vero naših prednikov, ki so tako rekoč z golimi rokami zgradili ta biser gotske arhitekture, skratka - človek ne more ostati ravnodušen pod temi oboki in zvonikom, ki dvigajo duha v neslutene dimenzije, kažejo v našem življenju neke višje cilje ter dajejo nek globlji smisel našemu tostranskemu bivanju.

Spomin se rad povrne nazaj, ko sem kot ministrant aktivno sodeloval pri službi božji, potem pozneje pri podajanju božje besede ali petju in v božičnem času pri postavljanju jaslic, ki so bile moje posebno veselje. Že od šolskih let sem pa posebej rad zahajam v zvonik, kjer me je oče kot desetletnega fantiča učil prvih skrivnosti pritrkavanja, s katerim še danes skušamo ob praznikih in raznih slovesnostih napolniti našo lepo dolino s praznično melodijo naših mogočnih zvonov ter tako ponesti praznično vzdušje tudi širši okolici.

To je le nekaj od vezi, ki me kot življenjske korenine povezujejo z našo cerkvijo in preko katere črpam duhovno moč za premagovanje vsakodnevnih težav, ki jih prinaša življenje.

Človek mora imeti v življenju nek svetilnik, ki mu tudi v megli in temni noči kaže pravo pot in vlogo takega svetilnika lahko pripišem v svojem življenju prav tej naši cerkvi, ki je nekakšno stičišče življenjskih poti in misli na ta naš prelepi Šentrupert ter seveda kot svetišče tisti kraj, kjer se človek najbolj približa Bogu.

S tem namenom so naši predniki zgradili to našo mogočno cerkev, ki že pol tisočletja združuje vse, ki imamo srečo bivati v tej prelepi dolini, zato se moramo tudi mi po svojih močeh prizadevati, da bo to svoje poslanstvo lahko uspešno ponesla tudi bodočim rodovom in jim pomenila to, kar danes pomeni nam!

Jože Ramovš

ČESTITKA ZA PETSTOLETNICO GOTSKE CERKVE

Kadar zrem iz daljave proti Šentrupertu, mi pogled vedno obstane na prelepi gotski zgradbi. Kakor dobra mati je ta naša cerkev, ki vabi k sebi svoje otroke. Ti otroci so hišice ob cerkvi in vsi, ki se odzivamo njenemu vabilu.

Prav dobro se spominjam svojih prvih srečanj s šentrupersko cerkvijo. Bila sem še zelo majhna, ko sem z očetom in mamo hodila vsako nedeljo na kor k maši. Že takrat sem čutila veličino in mogočnost našega svetišča. Občudovala sem prelepo poslikan strop, ubrano pesem pevcev in glas orgel. Nisem se mogla načuditi pisanim oknom, dišečim cveticam v vazah in ljudem pred oltarjem. Vse se mi je zdelo tako lepo in pravljično, da bi lahko občudovala v neskončnost.

Rasla sem in vsak dan bolj spoznavala, da življenje ni pravljiča. Človek se mora za vsako stvar potruditi, mora biti vztrajen. Začela sem se spraševati, kdo je gradil to našo mogočno lepotico, kdo je naslikal lepe freske... kdo, zakaj... čemu?

Sedaj vem, da je niso gradili stroji in žerjavi. Vem, da je ni gradilo gradbeno podjetje, ki bi s tem veliko zaslužilo. Gradile so jo preproste zgarane žuljave roke naših prednikov. Sto let so jim kaplje potu in krvi padale na te kamne, iz katerih je zgrajena naša cerkev. Prav ti ljudje so nam lahko dober zgled, da je človek kljub vsej svoji šibkosti in nemoči zmožen z globoko vero in dobro voljo premikati gore.

Ko pa že govorim o naši cerkvi, ne morem mimo glasbe. Težko si predstavljam cerkev brez orgel, navdušenih pevcev in lepih pesmi. Tudi sama se trudim, da bi z glasbo polepšala obred svete maše. Ob nedeljah igram na orgle ali pa pojem z otroškimi pevskim zborom, ki ga tudi vodim. Cerkev pa zame ni samo stavba, ki je stara petsto let in na katero naj bi bila ponosna. Je še veliko več. Ko sem bila še dojenček, sem tu prejela prvi zakrament, sveti krst. Vsak teden sem hodila k maši in poslušala duhovnikove besede. V začetku sem še bolj malo razumela in od vsega tega nisem imela kaj dosti; ko pa sem počasi rasla in sem vse skupaj bolje razumela, mi je zakrament maše pomenil vsak dan veliko več.

Nekoč, ko bom odrasla, se bom z veseljem spominjala svoje mladosti, ko sem kot brezskrben otrok hodila v šolo, k verouku in v to cerkev. Svojega življenja si ne morem predstavljati brez nje in srečna sem, da sem tu doma, da živim s temi prijaznimi ljudmi in lahko skupaj z njimi praznujem petstoletnico naše prelepe šentruperske cerkve.

Urška Ramovš, 8. Razred

PREPROSTE BESEDE

Glasilo Osnovne šole dr. Pavla Lunačka Šentrupert

GOTSKI CERKVI SVETEGA RUPERTA OB PETSTOLETNICI

Šolsko leto 1997/98

XXVIII./1

Mentorica: Danica Zupan

Uredil: Jože Zupan

Tehnično uredil in oblikoval: Rupert Gole

Likovna spremljava: po fotografskih motivih Marka Kapusa

Tisk: Otisk Trebnje

Število izvodov: 300

Trebnje 1997

Po mnenju Ministrstva za kulturo - številka 415 - 311/97 - mb/sp z dne 13. III. 1997 - spada šolsko glasilo Preproste besede med proizvode, za katere se plačuje 5% davek od prometa proizvodov.

Sk 1
PREPROSTE

II 22403/1997/98

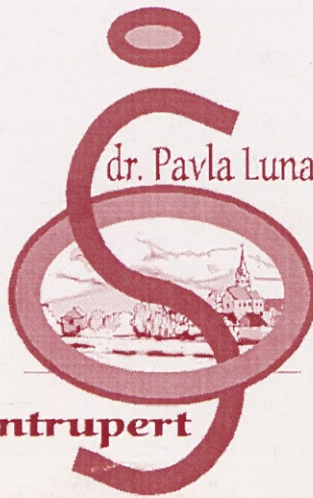

200300018, 1

COBISS ◻

KNJIŽNICA H. JARCA
ŠTUDIJSKI ODDJEL

dr. Pavla Lunačka

Šentrupert